

КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА ДИЈАБЕТЕС МЕЛИТУС

Дијабетес мелитус је хетерогена група метаболичких болести које се карактеришу хроничном хипергликемијом насталом као последица дефекта у секрецији инсулина, његовом дејству или услед оба ова поремећаја.

Класификација дијабетеса данас је етиолошка:

- Тип 1 дијабетеса (деструкција бета ћелија које воде потпуном недостатку инсулинске секреције)
 - А. Посредован имунилошким процесом
 - Б. Идиопатски
- Тип 2 дијабетеса (може се рангирати од доминантне инсулинске резистенције до доминантног дефицита инсулина који је удружен са инсулинском резистенцијом)
- Други специфични типови дијабетеса
- Гестацијски дијабетес

Према десетој ревизији Међународне класификације болести (МКБ10) коришћене шифре за дијабетес мелитус у регистру за дијабетес су:

- **Шифра Е 10** за новооболеле особе са типом 1 дијабетеса
- **Шифра Е 11** за новооболеле особе са типом 2 дијабетеса
- **Шифра Е 12-Е 14** за новооболеле особе са другим специфичним облицима дијабетеса
- **Шифра О 24** за дијабетес у трудноћи.

Регистар за дијабетес основан је у Србији 1980.године на основу Плана статистичких истраживања од стране Републике. Неадекватан сет података на обрасцу пријаве, непрецизно методолошко упуство, недовољна едукација кадра за вођење Регистра, као и лоша информатичка подршка, имали су за последицу субрегистрацију новооболелих случајева дијабетеса.

Полазећи од националног значаја Регистар за дијабетес и законских регулатива, тим стручњака из Институт за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" у сарадњи са експертима за превенцију и лечење дијабетеса медицинског факултета у Београду и члановима Републичке комисије за шећерну болест, током 2006.године покренули су иницијативу за реорганизовање Регистра за дијабетес у Србији.

Регионални Заводи за јавно здравље на територији својих округа задужени су за вођење регионалних регистара, а целокупну базу података ажурира и анализира Институт за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут".

Подаци који су приказани и анализирани за подручје Мачванског округа у овом извештају су подаци из регионалног регистра за дијабетес за подручје Мачванског округа и подаци из анализа публикованих годишњих извештаја "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији" за период од 2010.-2014.године.

ТИП 1 ДИЈАБЕТЕС (0-14 година)

Према подацима регионалног регистра за дијабетес Мачванског округа на подручју овог округа током посматраног периода највише регистровано новооболелих било је 2010.године (10) од типа 1 (табела 1.), а онда бележи осцилаторно кретање. Најмање новооболелих било је у 2013.години (4). Према публикованим подацима Института за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" у годишњем извештају за 2014.годину "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији" у нашој земљи регистровано је укупно 175 новооболелих од дијабетеса тип 1 (узраста 0-14 година), а петоро новооболелих са подручја Мачванског округа, чине око 3% свих новооболелих у Србији.

Табела 1. БРОЈ НОВООБОЛЕЛИХ ОД ТИП 1 ДИЈАБЕТЕСА И СТОПЕ ИНЦИДЕНЦИЈЕ НА 100.000 СТАНОВНИКА НА ПОДРУЧЈУ МАЧВАНСКОГ ОКРУГА У ПЕРИОДУ 2010. ДО 2014. ГОДИНЕ

Ред. број	Година	Број новооболелих	Нестандардизована инциденција 100.000	Стандардизована* инциденција 100.000
1	2010	10	21,2	19,1
2	2011	5	13,1	12,4
3	2012	9	21,1	21,6
4	2013	4	9,5	8,7
5	2014	5	12,0	12,3

*на популацију света

У **2014.години** на подручју Мачванског округа број регистрованих новооболелих од **дијабетеса тип 1** према полу је следећи:

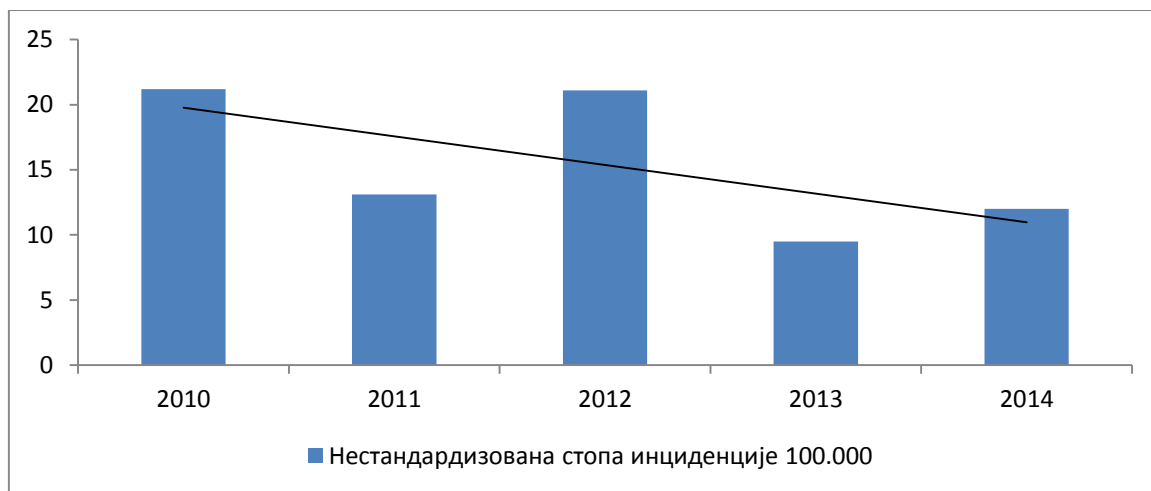
- три (3) новооболеле особе женског пола –добне групе 5-9(1) и 10-14(2),
- две(2)новооболеле особе мушког пола - добне групе 0-4 (2), према публикованим подацима Института за јавно здравље "Др Милан Јовановић Батут" у годишњем извештају за 2014.годину "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији".

У **2013.години** на подручју Мачванског округа број регистрованих новооболелих од **дијабетеса тип 1** према полу је следећи:

- три (3) новооболеле особе женског пола –добне групе 5-9(2) и 10-14 (1),
- једна (1) новооболела особа мушког пола- добне групе 5-9, према публикованим подацима Института за јавно здравље "Др Милан Јовановић Батут" у годишњем извештају за 2013.годину "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији".

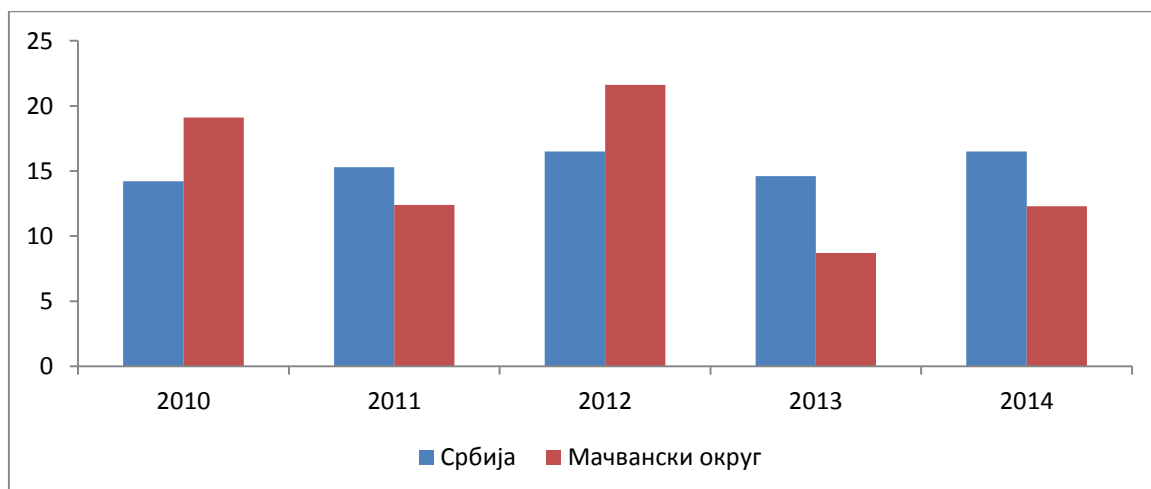
Нестандардизована стопа инциденције у 2014.години од дијабетеса тип 1 је 12,0 на 100.000 становника. Нестандардизована стопа инциденције у 2013.години од дијабетеса тип 1 је 9,5 на 100.000 становника (графикон 1), а у првој години посматраног периода износила је 21,2 на 100.000 становника. Нестандардизована стопа инциденције од дијабетеса тип 1 на подручју Мачванског округа у 2014 .години 12/100.000 је нижа него нестандардизована стопа инциденције у Србији, која је у овој години била 17/100.000.

Графикон 1. НЕСТАНДАРДИЗОВАНЕ СТОПЕ МОРТАЛИТЕТА ОД ТИПА 1 ДИЈАБЕТЕСА НА ПОДРУЧЈУ МАЧВАНСКОГ ОКРУГА У ПЕРИОДУ ОД 2010. ДО 2014. ГОДИНЕ

Упоредни приказ стандардизованих стопа инциденције од дијабетеса тип 1 (Србија/Мачвански округ) за период од 2010. до 2014.године дат је на (графикону 2). Стандардизоване стопе инциденције од дијабетеса тип 1 у периоду 2010.-2014.године у Мачванском округу ниже су него у Р.Србији у 2010.и 2012.години, а у 2011., 2013. и 2014.години ове стопе су више на подручју Мачванског округа (према подацима из анализе публикованих годишњих извештаја "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији").

Графикон 2. УПОРЕДНИ ПРИКАЗ СТАНДАРДИЗОВАНИХ СТОПА МОРТАЛИТЕТА ОД ТИПА 1 ДИЈАБЕТЕСА СРБИЈА И ПОДРУЧЈЕ МАЧВАНСКОГ ОКРУГА У ПЕРИОДУ ОД 2010. ДО 2014. ГОДИНЕ

ТИП 2 ДИЈАБЕТЕС (0-75+година)

Према подацима за регионални регистар за дијабетес Мачванског округа и годишњег извештаја за 2014.годину "Инциденција и морталитет за дијабетес у Србији", на подручју овог округа током 2014.године регистровано је 508 новооболелих од дијабетеса тип 2 (табела 2). У односу на 2013.годину када је регистровано 612 новооболелих од дијабетеса тип 2, што је смањење броја новооболелих за 20% у 2014.години. Према публикованим подацима Института за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" у годишњем извештају за 2014.годину "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији" у нашој земљи регистровано је укупно 14.939 новооболелих од дијабетеса тип 2, а 508 са подручја Мачванског округа, што чини око 4% свих новооболелих у Србији. Број новооболелих у посматраном периоду има тенденцију пада, а највише оболелих је регистровано у 2010.години (828 особа).

Табела 2. БРОЈ НОВООБОЛЕЛИХ ОД ТИП 2 ДИЈАБЕТЕСА И СТОПЕ ИНЦИДЕНЦИЈЕ НА 100.000 СТАНОВНИКА НА ПОДРУЧЈУ МАЧВАНСКОГ ОКРУГА У ПЕРИОДУ 2010. ДО 2014. ГОДИНЕ

Ред. број	Година	Број новооболелих	Нестандардизована инциденција 100.000	Стандардизована* инциденција 100.000
1	2010	828	269,6	157,2
2	2011	738	234,2	133,9
3	2012	528	177,8	92,8
4	2013	612	208,4	114,6
5	2014	508	174,4	92,9

*на популацију света

У **2014.години** на подручју Мачванског округа број регистрованих новооболелих од **дијабетеса тип 2** према полу је следећи:

- 293 новооболеле особе женског пола различите добне група, а највећи број новооболелих је од 60 године живота што чини 67% свих,
- 215 новооболелих особа мушког пола различите добне групе од 45-69 године што чини 70% свих(према публикованим подацима Института за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" у годишњем извештају за 2014.годину "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији").

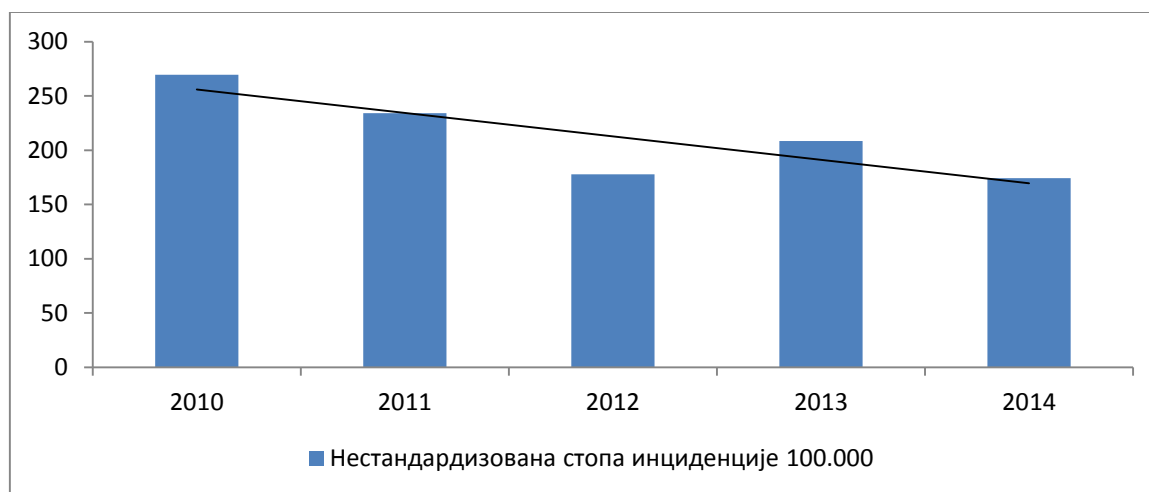
У **2013.години** на подручју Мачванског округа број регистрованих новооболелих од **дијабетеса тип 2** према полу су следећи:

- 322 новооболеле особе женског пола различите добне групе, а највећи број новооболелих је од 55 године живота што чини 76% свих (према публикованим подацима Института за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" у годишњем извештају за 2013.годину "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији").
- 290 новооболелих особа мушког пола различите добне групе, а највећи број новооболелих је од 55 године живота што чини 71% свих (према публикованим подацима Института за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" у годишњем извештају за 2013.годину "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији").

Нестандардизована стопа инциденције у 2014.години од дијабетеса тип 2 је 174,4 на 100.000 становника. Нестандардизована стопа инциденције у 2013.години од

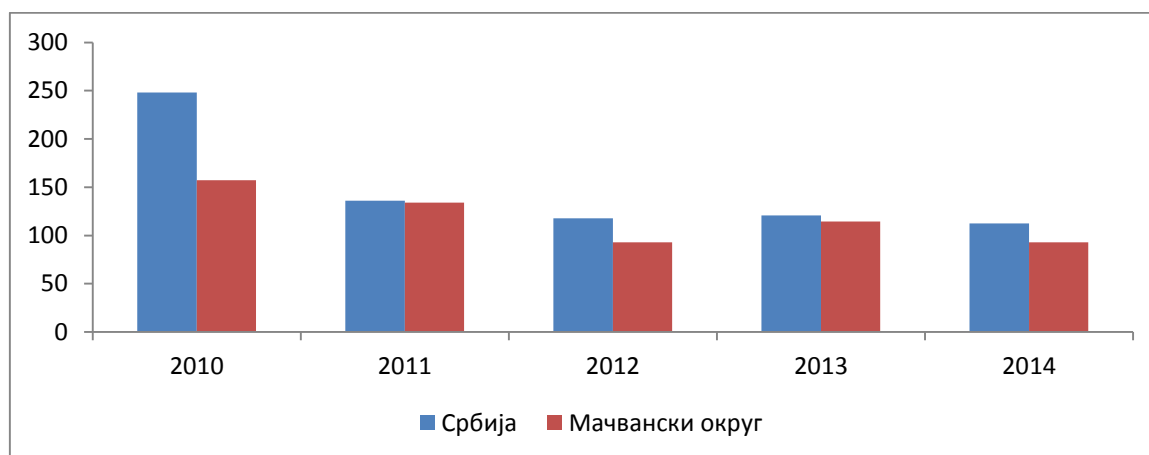
дијабетеса тип 2 је 208,4 на 100.000 становника (графикон 3), а у првој години посматраног петогодишњег периода 2010.године она износи 269,6 на 100.000 становника. Нестандардизована стопа инциденције од дијабетеса тип 2 на подручју Мачванског округа у 2014.години 174,4/100.000, је нижа од нестандардизоване стопе инциденције у Србији, која је у овој години била 209,5/100.000 становника.

Графикон 3. НЕСТАНДАРДИЗОВАНЕ СТОПЕ МОРТАЛИТЕТА ОД ТИПА 2 ДИЈАБЕТЕСА НА ПОДРУЧЈУ МАЧВАНСКОГ ОКРУГА У ПЕРИОДУ ОД 2010. ДО 2014. ГОДИНЕ

Упоредни приказ стандардизованих стопа инциденције од дијабетеса тип 2 (Србија/Мачвански округ) за период од 2010. до 2014.године дат је на (графикону 4). Стандардизоване стопе инциденције од дијабетеса тип 2 у периоду 2010.-2014.године у Мачванском округу ниже су него у Р.Србији (према подацима из анализе публикованих годишњих извештаја "Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији" за период од 2010.-2014.године).

Графикон 4. УПОРЕДНИ ПРИКАЗ СТАНДАРДИЗОВАНИХ СТОПА МОРТАЛИТЕТА ОД ТИПА 2 ДИЈАБЕТЕСА СРБИЈА И ПОДРУЧЈЕ МАЧВАНСКОГ ОКРУГА У ПЕРИОДУ ОД 2010. ДО 2014. ГОДИНЕ

*на популацију света